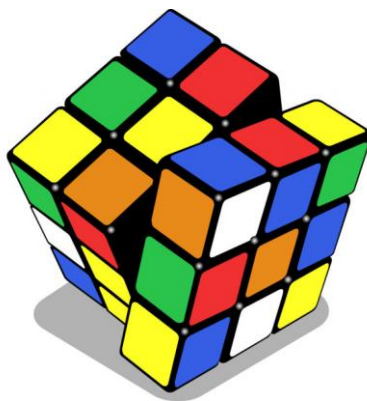

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Μαθησιακή Αποστολή
“Out of Eden Learn-inspired”

Τίτλος: «Συμβούλιο της Γειτονιάς για την
αιιφορία»

Βαθμίδα: Δημοτικό (ΣΤ' Τάξη)

3^η Θεματική: Ενδιαφέροναι και Ενεργώ – Κοινωνική
Συναίσθηση & Ευθύνη
Υποθεματική: Εθελοντισμός

Δημιουργός: Μαρία Κουτούπη
Επιμέλεια: Κυριακή Μέλλιου

Μαθησιακή αποστολή ΟΟΕΛ-inspired

Τίτλος	Συμβούλιο της Γειτονιάς για την αειφορία (Ευθύνες και υποχρεώσεις)
Δημιουργός	Μαρία Κουτούπη
Επιμέλεια	Κυριακή Μέλλιου
Θεματική	Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη
Υποθεματική	Εθελοντισμός
Βαθμίδα/Τάξεις (που προτείνονται)	ΣΤ΄ Τάξη (μπορεί με αναπροσαρμογές να πραγματοποιηθεί και στην Ε΄ Τάξη)
Περίληψη	<p>Η μαθησιακή αποστολή «Συμβούλιο της Γειτονιάς για την αειφορία (Ευθύνες και υποχρεώσεις)» εντάσσεται στη θεματική ενότητα «Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη» και απευθύνεται σε μαθητές/τριες ΣΤ΄ Τάξης. Με κατάλληλες προσαρμογές από τον/την εκπαιδευτικό μπορεί να πραγματοποιηθεί από μαθητές/τριες Ε΄ Τάξης. Βασικός κύκλος δεξιοτήτων είναι οι Δεξιότητες Μάθησης 21ου αιώνα (4cs) και εμπλεκόμενος οι Δεξιότητες Ζωής. Οι μαθητές/τριες δημιουργούν συμβούλιο και αναλαμβάνουν ευθύνη και πρωτοβουλίες ώστε να επιφέρουν θετικές αλλαγές στην κοινωνία. Στο πρώτο εργαστήριο κάνουν εμπέδωση των εννοιών που σχετίζονται με την Πολιτεία και στο δεύτερο μαθαίνουν για τις υποχρεώσεις του πολίτη. Ακολουθεί αποστολή στη γειτονιά για τον εντοπισμό προβλημάτων και την εύρεση λύσεων. Στη συνέχεια δημιουργείται το συμβούλιο της τάξης/γειτονιάς που θα κάνει προτάσεις και θα επιδιώξει να τις υλοποιήσει. Στο πέμπτο εργαστήριο θα πρέπει να αρχίσουν να σχεδιάζουν την εφαρμογή της πρότασής τους, ένα πάρκο αειφορίας της γειτονιάς. Το συμβούλιο λαμβάνει χώρα δημόσια θέτοντας προ των ευθυνών τους όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και δημοσιεύονται τα αποτελέσματα και συμπεράσματα αυτού.</p>
Λέξεις Κλειδιά	Συμβούλιο, γειτονιά, ευθύνη, υποχρέωση
Σύνδεση με το ΠΣ	<p style="text-align: center;">Νέο Πρόγραμμα Σπουδών</p> <p>Γλώσσα Θεματικό Πεδίο 1 Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες Να εφαρμόζουν στρατηγικές κατανόησης πριν, κατά και μετά την ακρόαση. Να αφηγούνται στην τάξη ιστορίες, βιώματα και εμπειρίες. Να πραγματοποιούν συνεντεύξεις αναλαμβάνοντας διαφορετικούς ρόλους. Αναγνωστική ευχέρεια και ταχύτητα Να προσδιορίζουν τη βασική ιδέα/ιδέες και τα επιμέρους γλωσσικά στοιχεία κειμένων στο πλαίσιο της κριτικής προσέγγισης. Να εφαρμόζουν στρατηγικές σχεδιασμού και οργάνωσης των ιδεών πριν από τη συγγραφή. Να πυκνώνουν το περιεχόμενο ενός κειμένου αξιολογώντας τις πληροφορίες.</p> <p>Θεματικό Πεδίο 3 Γραμματική περιγραφή Θεματικό Πεδίο 4 Λεξιλόγιο Θεματικό Πεδίο 5 Ανάγνωση βιβλίων / εκτεταμένων κειμένων Να αναζητούν διαφορετικών ειδών λογοτεχνικά βιβλία με βάση μια θεματική που εμπίπτει στα ενδιαφέροντά τους. Να κατανοούν τις απόψεις των ομιλητών/τριών αξιοποιώντας γνώσεις και</p>

εμπειρίες για το θέμα συζήτησης.

Να σχεδιάζουν και να παρουσιάζουν ομιλίες μικρής έκτασης και ποικίλων θεμάτων σε σχολικό ακροατήριο.

Γεωγραφία Ε΄ και ΣΤ΄ Τάξη

Να αναφέρουν παραδείγματα για να εξηγήσουν τις αλληλεξαρτήσεις φυσικού περιβάλλοντος και ανθρώπινης δραστηριότητας σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Να αναφέρουν ανθρώπινες δραστηριότητες που μεταβάλλουν τον πλανήτη μας και να αξιολογούν συμπεριφορές που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προοπτική της αειφόρου ανάπτυξης.

Να αποδέχονται και να σέβονται τον πολιτισμό, τον τρόπο ζωής και τις αξίες των άλλων λαών.

Ιστορία Ε΄ και ΣΤ΄ Τάξη

Να συνειδητοποιήσουν τις σταδιακές ή και τις απότομες αλλαγές που συντελέστηκαν με την πάροδο του χρόνου και τη σημασία τους στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων.

Να κατανοήσουν την κοινωνική και πολιτική ζωή των ανθρώπων στις διάφορες ιστορικές περιόδους, καθώς και τις ιδιαίτερες συνθήκες διαβίωσή τους και πώς αυτές είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με το ιστορικό γίνεσθαι.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Ε΄ και ΣΤ΄ Τάξη

Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές πως όλοι μας είμαστε μέλη διάφορων ομάδων, στις οποίες αναλαμβάνουμε συγκεκριμένους και διακριτούς ρόλους, η συμμετοχή σε ομάδες συντελεί στη διαμόρφωση προσωπικού «κεφαλαίου», το οποίο το άτομο χρησιμοποιεί για να αποκτήσει μία θέση, ατομικά και συλλογικά, στις κοινωνικές δομές.

Σχολικά Βιβλία

Γλώσσα

Ενότητα 6: Η ζωή σε άλλους τόπους

Ενότητα 7: Η ζωή έξω από την πόλη

Ενότητα 13: Τρόποι ζωής και επαγγέλματα

Ενότητα 16: Μουσεία

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

1η Θεματική Ενότητα, Το άτομο και η κοινωνία: Ενότητα Δ΄ Οργάνωση κοινωνικής και πολιτικής ζωής

2η Θεματική Ενότητα, Το άτομο και η πολιτεία: Ενότητα Β΄ Κράτος και πολίτης

Γενικοί Σκοποί

- Να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες τις αρχές της Δημοκρατίας.
- Να μάθουν οι μαθητές/τριες να χρησιμοποιούν τις αρχές του διαλόγου στις συζητήσεις τους.
- Να ασκηθούν οι μαθητές/τριες στην παρατήρηση.
- Να ασκηθούν οι μαθητές/τριες στην αφήγηση ιστοριών.
- Να κάνουν οι μαθητές/τριες συνδέσεις σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο.
- Να αναπτύξουν οι μαθητές/τριες δεξιότητες δημιουργικότητας, πλάγιας σκέψης, ενεργής πολιτεότητας, ομαδικότητας και οργάνωσης.
- Να αναδείξουν και να σέβονται οι μαθητές/τριες τον περιβάλλοντα χώρο της γειτονιά τους.
- Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές/τριες ότι έχουν όχι μόνο δικαιώματα, αλλά και υποχρεώσεις.
- Να συνδέσουν οι μαθητές/τριες το περιβάλλον με την ευημερία του πολίτη.
- Να μπορούν οι μαθητές/τριες να εντοπίζουν χώρους δημιουργίας πρασίνου.

<p>Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου</p>	<p>Δεξιότητες 21ου αιώνα Κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία, δημιουργικότητα. Συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας και συνεργασίας. Παραγωγή μάθησης μέσω της τέχνης και της δημιουργικότητας.</p> <p>Δεξιότητες Ζωής Κοινωνικότητα, πολιτειότητα, πρωτοβουλία, οργανωτική ικανότητα, ενσυναίσθηση, ψηφιακή ιθαγένεια.</p>
<p>ΟΟΕΛ στρατηγικές καλλιέργειας δεξιοτήτων (ρουτίνες σκέψης και εργαλεία διαλόγου)</p>	<p>Ρουτίνες σκέψης Κιμωλία Ομιλία / Chalk Talk Κρατώ σημειώσεις / Take note Τίτλοι / Headlines Παίρνω θέση / Take a stand Βλέπω, Σκέφτομαι, Κάνω, Συζητώ / See, Think, Make, Discuss Ισχυρίζομαι, Υποστηρίζω, Ρωτώ / Claim, Support, Question Περνάω το δέμα / Pass the parcel Ένα σχέδιο προγράμματος για τη για τη σύνδεση παιδιών και νέων με την κοινότητά τους / A Project Planner for Connecting Children and Youth to their Community Φαντάζομαι αν / Imagine if Μέρη, Άνθρωποι, Αλληλεπιδράσεις / Parts, People, Interactions Ο Κύκλος των Οπτικών / Circle of Viewpoints Τότε σκεφτόμουν... Τώρα σκέφτομαι... / I Used to Think... Now I Think... Κύκλοι Δράσης / Circles of Action</p> <p>Εργαλεία διαλόγου Ψαλιδίστε Ονομάστε Εκτιμήστε Επεκτείνετε Συνδέστε Πείτε την άποψή σας Παρατηρήστε</p>
<p>Εκπαιδευτικές μέθοδοι - Τεχνικές</p>	<p>Ομαδοσυνεργατική Εκπαιδευτική επίσκεψη Εννοιολογικός χάρτης Καταιγισμός ιδεών</p>
<p>Εκπαιδευτικό υλικό (συμβατικό ή ψηφιακό)</p>	<p>Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία 1. Δημοκρατία 2. Η αξία της Βουλής και της Δημοκρατίας</p> <p>Παιδική Νομική Βιβλιοθήκη Τι τους θέλουμε τους νόμους; Μικροί δασοΝόμοι Πολίτες ενωμένοι ποτέ νικημένοι</p> <p>Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη – Travelogues, Με το βλέμμα των περιηγητών, Τόποι - Μνημεία - Άνθρωποι Πλατεία Ατ-Μείντανί Ο υπόδρομος της Κωνσταντινούπολης Στιγμιότυπο στο παζάρι της Αθήνας Εμπορικός δρόμος στη Βαλέτα, Μάλτα</p> <p>Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη - ToposText [Ξενοφών] - Αθηναίων Πολιτεία / Pseudo-Xenophon, Constitution of the Athenians</p>

	<p>Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας <u>Ανθολογίες - Ανθολογία Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας – [Ξενοφών] - Αθηναίων Πολιτεία</u></p>
Υλικοτεχνική υποδομή	<p>Υπολογιστής/ες Βιντεοπροβολέας Μαρκαδόροι Χαρτόνια Λευκά φύλλα χαρτιού διάφορων μεγεθών Μολύβια, γόμα, στυλό Φωτογραφική μηχανή</p> <p>Τετράδιο για τα εργαστήρια (Προτείνεται οι μαθητές/τριες να έχουν ένα τετράδιο της αρεσκείας τους με λευκές σελίδες, όχι μεγαλύτερες από Α4, ώστε σε κάθε εργαστήριο να μπορούν να γράφουν, να σημειώνουν, να σχεδιάζουν, να ζωγραφίζουν, να κολλούν κ.τ.λ.. Με αυτό τον τρόπο θα έχουν οργανωμένα τα ζητούμενα των μαθησιακών αποστολών, θα μπορούν να ανατρέχουν στα προηγούμενα δεδομένα, καθώς, επίσης, θα το παίρνουν μαζί τους στις αποστολές εκτός τάξης. Το τετράδιο θα συμβάλει και στην (αυτο)αξιολόγησή τους.</p>
Διάρκεια (βάσει ΦΕΚ 2539/24-6-2020)	14 διδακτικές ώρες στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων (7 εργαστήρια των 2 ωρών) και ενσωμάτωση σε αντίστοιχες ενότητες στα υπόλοιπα μαθήματα.
Προτεινόμενοι φορείς συνεργασίας	Δήμος Τοπικοί Σύλλογοι
Εκδηλώσεις διάχυσης	Προσομοίωση Συμβουλίου της Γειτονιάς Διαφημιστικό υλικό
Προσαρμογές για τη συμμετοχή και την ένταξη όλων των μαθητών	Οι μαθητές/τριες μπορούν ανάλογα με τις δυνατότητές τους και τις κλίσεις τους να επιλέγουν δραστηριότητες ή το βαθμό εμπλοκής τους.

Εργαστήριο 1^ο (Τίτλος): Πόλις	
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • απαντούν σιωπηλά και γραπτά μεταξύ τους • συνεργάζονται και να επεκτείνει ο ένας την ιδέα του άλλου • συγκεντρώνονται σε λεπτομέρειες την ώρα που παρακολουθούν βίντεο και να ενισχύουν τη μνήμη τους • εντοπίζουν και να θέτουν ερωτήματα 	<p>«Κιμωλία»</p> <p>Ρουτίνα σκέψης: <u>Κιμωλία Ομιλία</u> / <u>Chalk Talk</u></p> <p>-Στήνω. Ο/Η εκπαιδευτικός σε ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού έχει ήδη κολλήσει φωτογραφίες (δημιουργείται ένα κολλάζ) από τη γειτονιά του σχολείου (Οι φωτογραφίες -αν είναι εφικτό- προτείνεται να έχουν παρθεί από τους/τις μαθητές/τριες στον ελεύθερό τους χρόνο). Τοποθετείται ο τίτλος «Είμαι ενεργός γείτονας». Δίπλα στο χαρτί υπάρχουν μαρκαδόροι. Η δραστηριότητα μπορεί να γίνει σε ομάδες. Κάθε ομάδα έχει το ίδιο χαρτί με το κολλάζ. Επίσης, ψηφιακά η δραστηριότητα μπορεί να γίνει σε εργαλείο που στο κέντρο να τοποθετείται η εικόνα και γύρω γύρω να μπορούν να αναρτώνται κουτάκια με απαντήσεις μαθητών.</p> <p>-Παρουσιάζω. Οι μαθητές/τριες παρατηρούν το κολλάζ και γράφουν στο χαρτί τις ιδέες, τα ερωτήματά σας και τους προβληματισμούς που τους έρχονται στο μυαλό σχετικά με το θέμα του κολλάζ. Διαβάζουν ό,τι έγραψαν οι συμμαθητές/τριες τους και προσθέτουν σχόλια και ερωτήσεις που τους δημιουργούνται.</p>

<p>• κατανοήσουν τις έννοιες Δημοκρατία, πολίτης, κανόνες, υποχρεώσεις</p>	<p>-Κυκλοφορώ. Οι μαθητές/τριες κυκλοφορούν γύρω από το χαρτί ή στο χαρτί άλλης ομάδας. Διαβάζουν σιωπηλά ό,τι είναι γραμμένο και αναπτύσσουν τις συνομιλίες με αντιδράσεις, σχόλια, απαντήσεις κτλ.</p> <p>-Διευκολύνω. Οι μαθητές/τριες συνδέουν ιδέες, αναπτύσσουν τις ήδη γραμμένες ιδέες των άλλων.</p> <p>-Μοιράζομαι τη σκέψη. Οι μαθητές/τριες επιστρέφουν στις αρχικές θέσεις και διαβάζουν τι έγραψαν οι άλλοι/ες συμμαθητές/τριες τους. Απαντούν σε ερωτήματα όπως: Ποια θέματα αναδύονται; Ποια ερωτήματα σας εκπλήσσουν; Υπάρχουν κοινά θέματα και αντιδράσεις; Ο/Η εκπαιδευτικός βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να ομαδοποιήσουν τις απαντήσεις σε άλλο φύλλο χαρτιού. Συζητά με τους/τις μαθητές/τριες πως αναπτύχθηκε η σκέψη τους.</p> <p style="text-align: center;">Βίντεο-σημειώσεις</p> <p>Οι μαθητές/τριες παρακολουθούν πολύ προσεκτικά τα παρακάτω βίντεο (Μπορεί να γίνει επιλογή ενός εκ των δύο).</p> <p>1. Δημοκρατία</p> <p>2. Η αξία της Βουλής και της Δημοκρατίας</p> <p>Ρουτίνα σκέψης: Κρατώ σημειώσεις / Take note</p> <p>Μετά την παρακολούθηση κρατούν σημειώσεις σε μία κάρτα που τους δίνει ο/η εκπαιδευτικός για ΕΝΑ από τα παρακάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποιο είναι το πιο σημαντικό σημείο; • Τι θεωρείτε πρόκληση, αινιγματικό ή δυσνόητο; • Ποιο ερώτημα θα θέλατε περισσότερο να συζητήσετε; • Τι είναι αυτό που βρήκατε ενδιαφέρον; <p>Η κάρτα παραδίδεται στον/στην εκπαιδευτικό, ο/η οποίος/α θα αναδιανείμει τις κάρτες τυχαία. Ο/Η κάθε μαθητής/τρια διαβάζει μεγαλόφωνα την κάρτα σημειώσεων. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να τεκμηριώσει και να οργανώσει τις απαντήσεις ώστε να ξεκινήσει με αυτό το επόμενο εργαστήριο.</p> <p style="text-align: center;">Ομάδες Πολιτών</p> <p>Συμπληρώστε ομαδικά το φύλλο εργασίας «Οργανωμένες Ομάδες Πολιτών». Το φύλλο εργασίας μπορεί να γίνει και ατομικά ως κατ' οίκον εργασία και να αναρτηθεί σε ψηφιακό εργαλείο.</p> <p>Ψαλιδίστε: Σημειώστε ή Κόψτε και επικολλήστε μία φράση από ό,τι έχετε κάνει μέχρι τώρα στο εργαστήριο αυτό ή από τις αναρτήσεις σας και κάνετε μία ερώτηση ή σχολιάστε γιατί τη θεωρείτε ενδιαφέρουσα.</p> <p>Ονομάστε: Αναφέρετε υποχρεώσεις που έχει ένας πολίτης.</p> <p>Οι απαντήσεις των μαθητών μπορούν να γραφτούν σε ένα χαρτόνι-πίνακα ανακοινώσεων του εργαστηρίου ή σε ανάλογο ψηφιακό εργαλείο.</p>
Εργαστήριο 2^ο (Τίτλος): Η αξία των υποχρεώσεων του πολίτη	
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)

<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • αναγνωρίζουν και να αποτυπώνουν την ουσία ενός θέματος • έχουν κάνει σαφές τι είναι ο ενεργός πολίτης • αναπτύσσουν τη σκέψη τους μετά από αναστοχασμό • εξασκούν την ενεργητική ακρόαση • αξιολογούν τις απόψεις των άλλων • σκέφτονται τον εαυτό τους ως πολίτη της γειτονιά τους 	<p style="text-align: center;">Νόμοι</p> <p>Το εργαστήριο ξεκινά με την ανατροφοδότηση από τις κάρτες του προηγούμενου εργαστηρίου. Συμπληρωματικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί το απόσπασμα του βιβλίου της Παιδικής Νομικής Βιβλιοθήκης Τι τους θέλουμε τους νόμους;. Οι μαθητές/τριες μπορούν να δανειστούν το βιβλίο εφ' όσον υπάρχει στη σχολική βιβλιοθήκη.</p> <p>Ρουτίνα σκέψης: Τίτλοι / Headlines</p> <p>Οι μαθητές/τριες γράφουν στο τετράδιο εργαστηρίων έναν τίτλο που να αποτυπώνει την πιο σημαντική πτυχή αυτού του θέματος. Σκέφτονται και απαντούν: Σε τι διαφέρει ο τίτλος σας από αυτό που θα λέγατε χτες; Ο/Η εκπαιδευτικός να κάνει σαφές στους/στις μαθητές/τριες πως δεν πρόκειται για απλή καταγραφή τίτλου αλλά για συνοπτική σύνθεση της ουσίας ή της κεντρικής ιδέας.</p> <p style="text-align: center;">Αναλαμβάνω ευθύνη</p> <p>Διαβάζεται στην τάξη το απόσπασμα του βιβλίου της Παιδικής Νομικής Βιβλιοθήκης Πολίτες ενωμένοι ποτέ νικημένοι. Οι μαθητές/τριες μπορούν να δανειστούν το βιβλίο εφ' όσον υπάρχει στη σχολική βιβλιοθήκη. Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες προχωρούν στις ομαδικές δραστηριότητες του φύλλου εργασίας με τίτλο «Πολίτης» στο οποίο εμπεριέχεται και η ρουτίνα σκέψης Παίρνω θέση / Take a stand.</p> <p>Παίρνω θέση: Τι πιστεύετε για την κίνηση των πολιτών στο βιβλίο; Πρέπει οι πολίτες να αναλαμβάνουν δράση άμεσα για ζητήματα που τους αφορούν ή όχι και να τα περιμένουν όλα από την Πολιτεία; Εξηγήστε την άποψή σας (ατομικά).</p> <p>Κάνω πίσω: Τι πιστεύουν οι συμμαθητές/τριες σας; Ακούστε τις απόψεις τους (ομαδικά).</p> <p>Κοιτώ ξανά: Δείτε την αρχική σας άποψη. Τι δεν είχατε σκεφτεί που το έκαναν οι άλλοι; Αλλάξατε σε κάτι; Πώς άλλαξε η σκέψη σας αφού ακούσατε τους/τις συμμαθητές/τριες σας; (ατομικά).</p> <p>Κοιτώ πέρα: Κοιτάξτε πέρα από αυτή τη συγκεκριμένη περίπτωση. Πώς σας θυμίζει αυτό το δίλημμα άλλες καταστάσεις που έχετε εξερευνήσει στην τάξη ή που έχετε δει, ακούσει ή ζήσει; (ομαδικά).</p> <p>Περιπλέκω: Συζητήστε αυτές τις ερωτήσεις και μοιραστείτε απαντήσεις. Φροντίστε να ακούσετε όλες τις προοπτικές — όσο περισσότερες προοπτικές, τόσο το καλύτερο! (ζευγάρια ή ομάδες ή μεμονωμένα).</p> <p style="text-align: center;">Αλλαγή ξεκινά...</p> <p>Εκτιμήστε: Σχολίαστε κάτι που αξίζει να επισημανθεί.</p> <p>Επεκτείνετε: Με ποιον τρόπο θα μπορούσατε να κάνετε αλλαγές στη γειτονιά σας;</p>
Εργαστήριο 3^ο (Τίτλος): Περιβάλλον και πολίτης	
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • παρατηρούν έργα τέχνης με αστικό περιεχόμενο • παρατηρούν με λεπτομέρειες τη γειτονιά τους • ανακαλύψουν νέα στοιχεία 	<p style="text-align: center;">Περιηγητές</p> <p>Προβάλλονται σε βιντεοπροβολέα οι παρακάτω φωτογραφίες από την ιστοσελίδα Travelogue – Με το βλέμμα των περιηγητών, Τόποι - Μνημεία - Άνθρωποι του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη που προβάλλει, για πρώτη φορά, εμπεριστατωμένα και τεκμηριωμένα το σύνολο σχεδόν του εικονογραφικού υλικού που προέρχεται από περιηγητικές εκδόσεις.</p> <p>Πλατεία Ατ-Μεϊντανί, Ο υπόδρομος της Κωνσταντινούπολης, Στιγμιότυπο στο παζάρι της Αθήνας, Εμπορικός δρόμος στη Βαλέτα, Μάλτα</p>

- ενισχύσουν τη μνήμη τους
- χρησιμοποιούν τις αισθήσεις τους για την παρατήρηση
- ευχαριστηθούν τη διαδικασία μάθησης
- ασχοληθούν με την τέχνη, την κατασκευή και την φαντασία

Οι μαθητές/τριες παρατηρούν τις φωτογραφίες λεπτομερώς. Βρίσκουν ομοιότητες και διαφορές.

Χρησιμοποιείται σε αυτό το σημείο το φύλλο εργασίας με τίτλο «Περιήγηση» που περιέχει τη ρουτίνα σκέψης: [Βλέπω, Σκέφτομαι, Κάνω, Συζητώ](#) / [See, Think, Make, Discuss](#).

Βλέπω: Κοιτάζετε προσεκτικά τα έργα. Τι παρατηρείτε; Κάντε πολλές παρατηρήσεις.

Σκέφτομαι: Πώς μπορεί αυτό το έργο τέχνης να συνδεθεί με ιδέες ή ερωτήσεις σχετικά με τη ζωή των πολιτών, που ζουν μαζί ως κοινότητα, από το τοπικό στο παγκόσμιο; Κάνετε καταιγισμό ιδεών στον πίνακα της τάξης.

Κάνω: Επιλέξτε μια ιδέα ή ένα ερώτημα, σχετικά με τη ζωή των πολιτών, που σας ήρθε στο μυαλό κατά τη διάρκεια του βήματος «Σκέφτομαι» και εξερευνήστε τις σκέψεις σας για αυτό το θέμα φτιάχνοντας με ένα υλικό χειροτεχνίας που έχετε στην τάξη ή σχεδιάζοντας κάτι σε ένα φύλλο ή στο τετράδιο των εργαστηρίων.

Περιηγητής στη γειτονιά μου

-Οι μαθητές/τριες κάνουν μία αργή και παρατεταμένη «περιήγηση» στη γειτονιά του σχολείου. (Σε ειδικές συνθήκες οι μαθητές/τριες μπορούν να κάνουν τις «περιηγήσεις» και ο καθένας στη γειτονιά του).

-Επιβραδύνουν ρυθμούς και παρατηρούν αξιοποιώντας όλες τις αισθήσεις τους. Φαντάζονται ότι είναι «περιηγητές» και αποτυπώνουν σημεία που σχετίζονται με το περιβάλλον και τη ζωή των ανθρώπων. Σκέφτονται τι επηρεάζει την καθημερινή ζωή των πολιτών, τι θα μπορούσε να είναι καλύτερο, από τι αποτελείται το περιβάλλον της γειτονιάς και πώς επηρεάζει τους πολίτες σωματικά και ψυχικά.

- Φωτογραφίζουν ή σημειώνουν στο τετράδιο των εργαστηρίων πράγματα που παρατηρούν για πρώτη φορά, πράγματα που τους αρέσουν, πράγματα που θα ήθελαν να αλλάξουν ώστε να βελτιωθεί η γειτονιά τους, ερωτήματα που τους προκύπτουν, ιδέες και συνδέσεις του περιβάλλοντος με τη ζωή του πολίτη.

- Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες συγκεντρώνονται σε ένα σημείο της γειτονιάς. Παρουσιάζουν στην ολομέλεια ποιο τους -έκανε περισσότερο εντύπωση από αυτά που κατέγραψαν. Έπειτα, επιλέγουν τυχαία ένα και αναλύουν με τη ρουτίνα σκέψης: [Ονομάζω, Περιγράφω, Πράττω](#) / [Name, Describe, Act](#). στο φύλλο εργασίας με τίτλο «Περιήγηση». Η ανάλυση μπορεί να γίνει και σε ομάδες των δύο ατόμων.

Ονομάστε: Ανακαλέστε στην μνήμη ό,τι μπορείτε να θυμηθείτε και κατονομάστε τα.

Περιγράψτε: Για κάθε πράγμα που ονομάσατε προσπαθήστε να το περιγράψετε χρησιμοποιώντας επίθετα.

Πράξτε: Για καθένα από τα πράγματα που ονομάσατε, πείτε πώς ενεργούν. Τι κάνουν; Ποια είναι η λειτουργία τους; Πώς προσθέτουν ή συνεισφέρουν στο σύνολο;

-Με την επιστροφή στην τάξη αποθηκεύονται οι φωτογραφίες στον υπολογιστή της τάξης ή του εργαστηρίου πληροφορικής. Προτείνεται να γίνει διαλογή και οι φωτογραφίες να αναρτηθούν σε ψηφιακό εργαλείο παρουσίασης.

	<p style="text-align: center;">Καταγραφή στο «ημερολόγιο»</p> <p>Συνδέστε: Αναφερθείτε σε συνδέσεις που μπορείτε να κάνετε σχετικά με την σημερινή περιήγηση σε σχέση με όσα μάθατε στα προηγούμενα εργαστήρια.</p> <p>Πείτε την άποψή σας: Διατυπώστε την άποψή σας σχετικά με τις συνδέσεις και αν μπορούν να σας δώσουν έναυσμα για περαιτέρω διερεύνηση.</p> <p>Οι απόψεις και οι ιδέες καταγράφονται στο τετράδιο των εργαστηρίων.</p>
Εργαστήριο 4^ο (Τίτλος): «Τάξις» – κράτος	
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ερμηνεύουν κείμενα, να αξιολογούν θέσεις κειμένων και να κάνουν συλλογισμούς • κατανοήσουν ότι η συλλογιστική είναι διαρκής διαδικασία • διατυπώνουν τη γνώμη τους έπειτα από συνεξέταση και ακρόαση της άποψης των συμμαθητών τους • είναι σε θέση να κάνουν συνδέσεις • θέτουν στόχους να βελτιώσουν το περιβάλλον στο οποίο ζουν • επιδιώκουν οργανωμένα να πετύχουν τους στόχους τους • απολαμβάνουν τη διαδικασία δημιουργίας σκαλωσιάς για να φτάσουν στον στόχο τους. 	<p style="text-align: center;">«Συμμετοχή»</p> <p>-Χρησιμοποιείται αρχικά το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Στ΄ Τάξης (Κεφάλαιο 3^ο, 2^η Θεματική Ενότητα) και όποιο άλλο βιβλίο κρίνεται απαραίτητο (λόγου χάριν η Ιστορία της Δ΄ Τάξης) ώστε οι μαθητές/τριες να διδαχθούν ή να θυμηθούν στοιχεία του δημοκρατικού πολιτεύματος στην αρχαία Αθήνα.</p> <p>Οι μαθητές/τριες διαβάζουν το απόσπασμα του Ξενοφώντα που αναφέρεται στο πολίτευμα της Αθήνας.</p> <p>Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη - ToposText [Ξενοφών] - Αθηναίων Πολιτεία / Pseudo-Xenophon, Constitution of the Athenians:</p> <p><i>πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο ἐρῶ, ὅτι δικαίως <δοκοῦσιν> αὐτόθι [καί] οἱ πένητες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχειν τῶν γενναίων καὶ τῶν πλουσίων διὰ τόδε, ὅτι ὁ δῆμος ἐστὶν ὁ ἐλαύνων τὰς ναῦς καὶ ὁ τὴν δύναμιν περιτιθεὶς τῇ πόλει, καὶ οἱ κυβερνήται καὶ οἱ κελευσταὶ καὶ οἱ πεντηκόνταρχοι καὶ οἱ πρῶραται καὶ οἱ ναυπηγοί, —οὔτοί εἰσιν οἱ τὴν δύναμιν περιτιθέντες τῇ πόλει πολὺ μᾶλλον ἢ οἱ ὀπλίται καὶ οἱ γενναῖοι καὶ οἱ χρηστοί. ἐπειδὴ οὖν ταῦτα οὕτως ἔχει, δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶσι τῶν ἀρχῶν μετεῖναι ἔν τε τῷ κλήρῳ καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ, καὶ λέγειν ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τῶν πολιτῶν.</i></p> <p>Σε μετάφραση:</p> <p>Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας Ανθολογίες - Ανθολογία Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας – [Ξενοφών] - Αθηναίων Πολιτεία:</p> <p><i>Πρώτα θα πω τα εξής. Ότι στην Αθήνα είναι δίκαιο οι φτωχοί και ο λαός να έχουν περισσότερη εξουσία από τους ευπατρίδες και τους πλουσίους, και τούτο επειδή ο λαός είναι εκείνος που επανδρώνει τον στόλο και εξασφαλίζει στην πολιτεία τη δύναμή της. Οι κυβερνήτες, οι κελευστές, οι πεντηκόνταρχοι, οι αξιωματικοί της πλήρης καθώς και οι ναυπηγοί είναι εκείνοι που δίνουν στην πολιτεία την δύναμή της πολύ περισσότερο από τους οπλίτες, τους ευπατρίδες και τους αξιόλογους πολίτες. Αφού, λοιπόν, έτσι έχουν τα πράγματα, δίκαιο είναι να μπορούν, όλοι, να παίρνουν ένα λειτούργημα είτε με κλήρο είτε με εκλογή, και να μπορεί, όποιος από τους πολίτες θέλει, να πάρει τον λόγο στην εκκλησία του δήμου.</i></p> <p>-Οι μαθητές/τριες καλούνται να σκεφτούν τα παρακάτω σε ομάδες ή μεμονωμένα: Είναι σωστό σε ένα δημοκρατικό σύστημα διοίκησης να συμμετέχουν όλοι άμεσα ή έμμεσα με αντιπροσώπους; Υπάρχουν άνθρωποι που θα έπρεπε να αποκλείονται από δημοκρατικές διαδικασίες</p>

λήψης αποφάσεων; Σκέφτονται, απαντούν και εξηγούν προσεκτικά και τεκμηριωμένα τη θέση τους χρησιμοποιώντας την ρουτίνα σκέψης: [Ισχυρίζομαι, Υποστηρίζω, Ρωτώ](#) / [Claim, Support, Question](#) στο φύλλο εργασίας με τίτλο «Πρωτοβουλία».

Κάντε έναν ισχυρισμό (εξήγηση, ερμηνεία) σχετικά με το θέμα.

Προσδιορίστε την υποστήριξη (πράγματα που βλέπετε, νιώθετε, γνωρίζετε) για τον ισχυρισμό σας.

Κάντε μια ερώτηση σχετικά με τον ισχυρισμό σας. Τι δεν εξηγείται;

Ο/Η εκπαιδευτικός εμπυχώνει τους/τις μαθητές/τριες να στοχαστούν και σημειώνει αν προέκυψαν νέες ιδέες. Οι απαντήσεις συζητούνται στην ολομέλεια της τάξης.

Συμβούλιο

Οι μαθητές/τριες αρχίζουν να σκέφτονται πως θα συμβάλουν στην αειφορία της γειτονιά του σχολείου τους με τις ερωτήσεις: Υπάρχουν χώροι όπου θα μπορούσαν να μετατραπούν σε γωνιές πρασίνου; Υπάρχουν εγκαταλελειμμένα σπίτια που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ο χώρος τους; Φαντάζονται τον στόχο σας ως θησαυρό μέσα σε ένα δέμα που είναι τυλιγμένος σε πολλές στρώσεις. Με κάθε βήμα/στρώση που εκτελείται/ξετυλίγεται πλησιάζετε όλο και περισσότερο στον θησαυρό σας.

Ρουτίνα σκέψης: [Περνάω το δέμα](#) / [Pass the parcel](#) στο φύλλο εργασίας «Πρωτοβουλία»:

Καθώς σκέφτεστε όσα **μάθατε** για τη συμμετοχή του πολίτη στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, σκεφτείτε τις **συνδέσεις** με τον στόχο που θέσατε για τη γειτονιά σας. Με αυτές τις συνδέσεις, έχετε ξετυλίξει το πρώτο στρώμα του δέματος.

Προσδιορίστε σημαντικές συνδέσεις που θα θέλατε να εξερευνήσετε περαιτέρω και σκεφτείτε γιατί είναι σημαντικές για εσάς. Με κάθε σημαντική σύνδεση που προσδιορίζετε, ξετυλίγεται ένα άλλο επίπεδο.

Εξερευνήστε όλους τους τρόπους που μπορείτε για να καταλάβετε σε τι μπορεί να σας βοηθήσουν αυτές οι συνδέσεις να ξετυλίγεται το δέμα για να φτάσετε στον θησαυρό. Κάθε εξερεύνηση αφαιρεί ένα άλλο στρώμα.

Τι θα κάνετε για να **δράσετε** σε ό,τι έχετε μάθει και καταλήξει, ώστε να χαλαρώσει το τελευταίο χαρτί περιτυλίγματος και ο θησαυρός είναι να διαθέσιμος;

-Πλέον μπορεί ξεκινήσει η συγκρότηση ενός συμβουλίου της τάξης ή της γειτονιάς ώστε στη συνέχεια να γίνεται συζήτηση, να υποβάλλονται προτάσεις και να λαμβάνονται αποφάσεις.

Το συμβούλιο μπορεί να είναι με άμεση αντιπροσώπευση ή έμμεση, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της τάξης σας.

Άμεση αντιπροσώπευση σημαίνει πως όλοι οι μαθητές θα συμμετέχουν εξίσου. Μπορούν να ψηφίσουν κάποιον που θα συντονίζει την ομάδα.

Έμμεση αντιπροσώπευση είναι η εκλογή πενταμελούς προεδρείου.

Βιώνουμε μαζί

Ονομάστε: Μοιραστείτε και ονομάστε τις εμπειρίες και τις νέες γνώσεις συγκεκριμένα.

Εκτιμήστε: Τι αξίζει να αναφερθεί ως σύνοψη του εργαστηρίου;

Εργαστήριο 5^ο (Τίτλος): Ένα πάρκο «ξεφυτρώνει» στη γειτονιά του σχολείου

Προσδοκώμενα μαθησιακά

Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)

αποτελέσματα	
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • οργανώνουν ένα σχέδιο δράσης • επιζητούν συνεργασία για την επίτευξη των στόχων • συγκαλούν «συμβούλιο γειτονιάς» ως ενεργοί πολίτες • σκέφτονται νέες δυνατότητες για ένα σύστημα στη γειτονιά τους • ακολουθούν τρόπους ώστε βελτιώνουν το σχέδιο δράσης που αναλαμβάνουν • παράγουν ιδέες 	<p style="text-align: center;">Έξω</p> <p>Οι μαθητές/τριες βγαίνουν έξω στη γειτονιά του σχολείου τους. Διαλέγουν έναν παραμελημένο χώρο ο οποίος θα μπορούσε να μετατραπεί σε έναν πάρκο για να κάνει τη γειτονιά αειφόρα. Συγκαλούν το συμβούλιο για τη γειτονιά ώστε να προχωρήσουν στον σχεδιασμό του χώρου και στην υλοποίηση των προτάσεών τους. Χρησιμοποιείται το τετράδιο των εργαστηρίων για να καταγραφεί ό,τι χρειαστεί.</p> <p>Ρουτίνα σκέψης: Ένα σχέδιο προγράμματος για τη για τη σύνδεση παιδιών και νέων με την κοινότητά τους / A Project Planner for Connecting Children and Youth to their Community στο φύλλο εργασίας «Αρχιτέκτονες, πολιτικοί μηχανικοί»:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πώς θέλετε εσείς να δημιουργήσετε το πάρκο; • Συζητήστε και καταγράψτε πώς το οραματίζετε και πώς θα αναλάβετε δράση. <p>-Γιατί είναι απαραίτητος ο χώρος πρασίνου;</p> <p>-Τι κοινωνικά, περιβαλλοντικά και από άποψη υγείας οφέλη θα προσφέρει στους κατοίκους;</p> <p>-Τι θα περιλαμβάνει το πάρκο; (Φυτά, δέντρα, υπαίθριο γυμναστήριο, παγκάκια ως σημεία συναντήσεων κ.α.)</p> <p>-Θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτό κι άλλες γειτονιές;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσδιορίστε τουλάχιστον δύο τοπικούς φορείς στους οποίους θα πρέπει να απευθυνθείτε για την υλοποίηση του σχεδίου σας και να συνεργαστείτε. <p>-Ποιοι φορείς (Δήμος, Βιβλιοθήκη, Σύλλογοι, Εκκλησία κ.α.) θα μπορούσαν να βοηθήσουν και να συμμετέχουν;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσδιορίστε τους στόχους σας. • Τι μπορεί να παρακινήσει να ασχοληθούν κι άλλοι άνθρωποι με την ιδέα σας; • Προτείνετε μία δημόσια εκδήλωση ώστε να παρακινήσετε κι άλλους να ασχοληθούν με το θέμα και να αποκομίσουν τα οφέλη του πάρκου που θα δημιουργηθεί. <p style="text-align: center;">Πάρκο αειφορίας</p> <p>Πώς θα «οικοδομηθεί» ένα πάρκο αειφορίας στη γειτονιά;</p> <p>Σε μεγάλο χαρτόνι οι μαθητές/τριες φτιάχνουν με όποιον τρόπο θέλουν (κολλάζ, ζωγραφική, σχεδιασμό κ.τ.λ.) τη «μακέτα» του πάρκου. Χρησιμοποιούν τη φαντασία τους και αποφασίζουν μεταξύ τους με ποιο τρόπο και μέσο θα φτιαχτεί η «μακέτα».</p> <p>Ο/Η κάθε μαθητής/τρια θα αναλάβει να κάνει κάποιο μέρος της «μακέτας». Μπορούν να προσθέσουν και επεξηγηματικό κείμενο. Μόλις τελειώσουν, συζητούν για τις βελτιώσεις του με τη ρουτίνα σκέψης Φαντάζομαι αν / Imagine if :</p> <p>Εξετάστε τα μέρη, τους σκοπούς και τα άτομα που αλληλοεπιδρούν με το πάρκο που προτείνετε και μετά συζητήστε:</p> <ul style="list-style-type: none"> Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να γίνει πιο αποτελεσματικό; Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να γίνει πιο αποδοτικό; Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να γίνει πιο ηθικό; Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να γίνει πιο όμορφο;

	<p>-Γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια και οι απαντήσεις των μαθητών/τριών σημειώνονται σε ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού, κοινό σε όλους, και έπειτα γίνονται οι αλλαγές στη μακέτα. Λαμβάνονται υπ' όψιν όλα τα παραπάνω ώστε να ολοκληρωθεί η μακέτα και η πρόταση.</p> <p style="text-align: center;">Προς το τέλος;</p> <p>Παρατηρήστε: Τι παρατηρείτε στην μακέτα που έχετε φτιάξει; Τι αξίζει να σχολιάσετε; Να είστε συγκεκριμένοι.</p> <p>Πείτε την άποψή σας: Αναστοχαστείτε καλά όσα κάνετε σε αυτό το εργαστήριο και εκφράστε την άποψή σας ώστε να γίνουν διορθώσεις ή βελτιώσεις.</p>
Εργαστήριο 6° (Τίτλος): Να ακουστεί η φωνή μου	
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • κατανοούν τις διαφορετικές πλευρές ενός θέματος • συζητούν με άτομα που έχουν κοινούς στόχους • παρουσιάζουν δομημένα τις προτάσεις τους • κάνουν τη φωνή τους να ακουστεί μέσα από τη συμμετοχή • κατανοούν την αλληλεξάρτηση των συστημάτων • διαπιστώσουν τη σημασία του συμβουλίου της γειτονιάς • χρησιμοποιούν και να ενισχύουν τη δημιουργικότητά τους • εκτιμούν την αξία της συνεργασίας 	<p style="text-align: center;">Συστήματα</p> <p>Οι μαθητές/τριες με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού καλούν τις αρχές του τόπου και αρμόδιους φορείς για να παρουσιάσουν τη «μακέτα». Η συνάντηση μπορεί να γίνει σε κάποια κατάλληλη αίθουσα του σχολείου ή εκτός σχολείου σε αίθουσα συνεδριάσεων ή αίθουσα πολιτιστικού κέντρου.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός προτρέπει τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν πως το συμβούλιο αποτελεί ένα σύστημα και ταυτόχρονα είναι και μέρος ενός μεγαλύτερου συστήματος. Με τη ρουτίνα σκέψης: Μέρη, Άνθρωποι, Αλληλεπιδράσεις / Parts, People, Interactions συζητείται πριν τη συνάντηση:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ποια είναι τα μέρη του; - Ποιοι είναι οι άνθρωποι που το απαρτίζουν; - Πώς αλληλοεπιδρούν οι άνθρωποι σε ένα τέτοιο σύστημα; - Πώς κάτι καινούριο σε ένα σύστημα επηρεάζει τα άλλα μέρη του; <p style="text-align: center;">Κοινότητα</p> <p>Οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν τις θέσεις τους και τα επιχειρήματά τους ώστε να πείσουν όλους τους φορείς για τη σημασία της πρότασής τους. Καταγράφονται κι άλλες απόψεις και στοιχεία που θα ακουστούν από τους φορείς. Ρουτίνα σκέψης: Ο Κύκλος των Οπτικών / Circle of Viewpoints στο φύλλο εργασίας με τίτλο «Κύκλοι»:</p> <p>Ποιοι θα επηρεαστούν από τις αλλαγές που θα προτείνετε; Ποιοι εμπλέκονται; Ποιοι ενδιαφέρονται;</p> <p>-Στο τέλος οι μαθητές/τριες προτείνουν τη δημιουργία ενός συμβουλίου της γειτονιάς ώστε οι πολίτες να έχουν ενεργό ρόλο στη γειτονιά τους και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για τη βελτίωσή της.</p> <p>-Καταγράφονται αυτά που ειπώνονται σε ειδικό τετράδιο. Σε περίπτωση που είναι εφικτό, να παρθεί σχετική άδεια ώστε να ηχογραφηθεί το συμβούλιο γειτονιάς με τους φορείς και τους θεσμούς ως ιστορικό αρχείο.</p> <p style="text-align: center;">Μετά την συνάντηση</p> <p>Πείτε την άποψή σας. Διατυπώστε με θάρρος την άποψή σας για ό,τι έγινε στο συμβούλιο.</p> <p>Ψαλιδίστε: Αναφέρετε ένα στιγμιότυπο της συνάντησης και σχολιάστε</p>

	γιατί το θεωρείτε σημαντικό.
Εργαστήριο 7° (Τίτλος): Δημοσίευση... «πρακτικών»	
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • μαθαίνουν πώς να ελέγχουν τι έμαθαν (μεταγνώση) • συνοψίζουν τις δράσεις του σε μικρά κείμενα • επικοινωνούν το έργο τους δημόσια • θέτουν νέους στόχους 	<p style="text-align: center;">Αλλαγές</p> <p>Οι μαθητές/τριες κάνουν μια αναδρομή στο τι έχουν κάνει στις μαθησιακές αποστολές-εργαστήρια και συμπληρώνουν το φύλλο εργασίας με τίτλο «Απολογισμός» με τη ρουτίνα σκέψης Τότε σκεφτόμουν... Τώρα σκέφτομαι... / I Used to Think... Now I Think... :</p> <p>Γράψτε ένα σύντομο κείμενο ως απολογισμό για το τι σας πρόσφεραν τα εργαστήρια. Θυμηθείτε πως αλλάξατε κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων και τι οφέλη αποκομίσατε. Μπορείτε επίσης να σχεδιάσετε και να ζωγραφίσετε ό,τι σας εμπνέει.</p> <p style="text-align: center;">Εν δῆμῳ</p> <p>Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες με σκοπό να επικοινωνήσουν τη δράση τους δημόσια. Μία ομάδα θα γράψει ένα άρθρο και μία άλλη θα φτιάξει αφίσα. Αν υπάρχουν αρκετοί μαθητές μπορεί να δημιουργηθεί και ένα διαφημιστικό σποτ από κάποια μεγαλύτερη ομάδα.</p> <p>Συζητείται στην ολομέλεια της τάξη πως οι μαθητές/τριες συνεισέφεραν στον στενό τους κύκλο (φίλοι, οικογένεια, άτομα που γνωρίζετε), στην κοινότητα (σχολείο, γειτονιά) και στον κόσμο (πέρα από το άμεσο περιβάλλον) με τη ρουτίνα σκέψης: Κύκλοι Δράσης / Circles of Action.</p> <p>Ποιος είναι ο επόμενος στόχος σας;</p> <p style="text-align: center;">Στιγμιότυπα</p> <p>Διατυπώστε άποψη: Ποια οφέλη επισημαίνετε με την πρωτοβουλία που πήρατε μέσα από τη δημιουργία συμβουλίου για τη γειτονιά;</p> <p>Ψαλιδίστε: Αναφέρετε τα καλύτερα στιγμιότυπα της δράσης σας. Αν υπάρχει χρόνος, μπορεί να δημιουργεί ένα padlet με τα καλύτερα στιγμιότυπα.</p>

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια των εργαστηρίων από τον/την εκπαιδευτικό με παρατήρηση και με τη μορφή της διαμορφωτικής αξιολόγησης. Προτείνεται να τηρηθεί φάκελος του μαθητή/τριας όπου θα τοποθετεί τα φύλλα και τα παραγόμενα της εργασίας του/της και ο,τιδήποτε κρίνεται απαραίτητο.

Εργαστήρια Δεξιοτήτων
Ενδιαφέρονται και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη
Εθελοντισμός
Συμβούλιο της Γειτονιάς για την αειφορία (Ευθύνες και υποχρεώσεις)
Φύλλο Προόδου Μαθητή/Μαθήτριας

.....

Σχολικό έτος	Σχολείο	Τάξη	Τμήμα

1α) Φύλλα αξιολόγησης-αυτοαξιολόγησης μαθητή/τριας

Αξιολόγηση δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα με βάση τα 4CS

1. Αποτίμηση δεξιοτήτων Κριτικής Σκέψης (αυτοαξιολόγηση μαθητή/τριας)

Δείκτες δεξιοτήτων κριτικής σκέψης	1 (λίγο)	2 (αρκετά)	3 (πολύ)	4 (πάρα πολύ)
Μπορώ να εντοπίζω πότε απαιτείται παρέμβαση σε έναν χώρο στη γειτονιά μου				
Μπορώ να αναλύω δεδομένα που έχω για να τα χρησιμοποιώ ώστε να υποβάλω μία πρόταση				
Μπορώ να αιτιολογώ την ανάγκη συμμετοχής του πολίτη μέσα από το συμβούλιο της γειτονιάς				
Μπορώ να επιλύω προβλήματα όταν προκύπτουν δίνοντας τη σωστή λύση				
Μπορώ να εκτιμήσω ποιες προτάσεις μου είναι πραγματοποιήσιμες				

2. Αποτίμηση δεξιοτήτων Συνεργασίας - ομαδική κλίμακα ελέγχου

Δείκτες δεξιοτήτων συνεργασίας	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
Συμμετείχαν όλα τα μέλη της ομάδας ισότιμα στη διαδικασία			
Ο καθένας χρησιμοποίησε τις ιδέες του για την τελική πρόταση			
Οι διαφωνίες επιλύθηκαν με επιτυχή τρόπο			

να παρατηρώ καλά τα δεδομένα πριν εκφραστώ									
να οργανώνω τη σκέψη μου									
να ανταλλάσσω εμπειρίες									
να αφηγούμαι ιστορίες									
να συνδέω θέματα τοπικού ενδιαφέροντος με παγκόσμιες διαστάσεις									

1β) Περιγραφική Αποτίμηση

Καταγράφονται συμπεράσματα σχετικά με τον κύκλο του εργαστηρίου, την επίτευξη των στόχων, τις δραστηριότητες, τις διαδικασίες και το υλικό σχετικό με την εργασία τους που κρίνουν οι μαθητές/τριες στο τέλος του εργαστηρίου.

2. Αξιολόγηση που συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευτικό

Φύλλο περιγραφικής αξιολόγησης δεξιοτήτων στόχευσης μαθητή/τριας

Ο /η μαθητής/τρια : .....

Αποτίμηση δεξιοτήτων	Μαθητής 1	Μαθητής 2	Μαθητής 3
Κριτική σκέψη			
Επικοινωνία			

Συνεργασία			
Δημιουργικότητα			
Ψηφιακή μάθηση			
Κοινωνική ζωή			
Ψηφιακή ιθαγένεια			

Φύλλα αξιολόγησης δεξιοτήτων (συμπληρώνονται από τον εκπαιδευτικό)

Εκτιμώ κάθε δεξιότητα των μαθητών ως προς το σύνολο της τάξης μετά τη μαθησιακή αποστολή

Δείκτες δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα	1 (αρχόμενη)	2 (αναπτυσσόμενη)	3 (ικανοποιητική)	4 (εξαιρετική)
Κριτική σκέψη Αξιολογούν την αξιοπιστία των πληροφοριών, μπορούν να επιλέγουν και να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα δεδομένα				
Συνεργασία Οικοδομούν σχέσεις στην ομάδα, αναλαμβάνουν ρόλους και συμβάλλουν στην επίτευξη των εργασιών στον βαθμό που τους/τις αναλογεί, ακούν τις απόψεις των άλλων και τους αποδέχονται ακόμη κι όταν υπάρχει διαφωνία, μπορούν να συζητούν με διάλογο δημόσια, είναι ενεργοί ακροατές και παρατηρούν πως άνθρωποι με διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά αντιδρούν σε ερεθίσματα				

<p>Δημιουργικότητα</p> <p>Δημιουργούν νέα προϊόντα ωφέλιμα και χρήσιμα στους άλλους</p>				
<p>Ψηφιακή μάθηση</p> <p>Όλα τα παραπάνω αλλά σε χρήση μέσω νέων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας</p>				
<p>Δείκτες δεξιοτήτων ζωής</p>	<p>1</p> <p><i>(αρχόμενη)</i></p>	<p>2</p> <p><i>(αναπτυσσόμενη)</i></p>	<p>3</p> <p><i>(ικανοποιητική)</i></p>	<p>4</p> <p><i>(εξαιρετική)</i></p>
<p>Κοινωνική ζωή-πολιτειότητα</p> <p>Συμπεριφέρονται ανάλογα σε κάθε κοινωνική περίσταση, και προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους, εκφράζουν προθυμία για συνεργασία για κοινό σκοπό</p>				
<p>Ενσυναίσθηση</p> <p>Αναγνωρίζουν πότε κάποιος/α συμμαθητής/τρια χρειάζεται βοήθεια, σκέφτονται τα συναισθήματα των άλλων</p>				
<p>Ψηφιακή ιθαγένεια</p> <p>Μπορούν να περιηγηθούν σε σελίδες που φιλοξενούν υλικό που χρειάζονται και να χρησιμοποιήσουν ψηφιακά εργαλεία</p>				

Φύλλα Εργασίας Εργαστηρίων

Εργαστήρια Δεξιοτήτων

Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη

Εθελοντισμός

Συμβούλιο της Γειτονιάς για την αειφορία (Ευθύνες και υποχρεώσεις)

Εργαστήριο 1

Ημερομηνία: _____

Όνοματεπώνυμο: _____

«Οργανωμένες Ομάδες Πολιτών»

1. Χρησιμοποιήστε το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής και συγκεκριμένα την Ενότητα Δ' με τίτλο «Οργάνωση κοινωνικής και πολιτικής ζωής» και συμπληρώστε τα κενά.

Οι άνθρωποι που ζουν σε μια περιοχή αποτελούν μια _____, που είναι οργανωμένη σε _____ . Σε κάθε κοινωνία οι άνθρωποι οργανώνονται σε _____ και _____ και _____ για να πετύχουν _____ . Η δραστηριοποίηση των ομάδων και των συλλόγων στοχεύει στην ικανοποίηση των αναγκών τους, στην αντιμετώπιση των προβλημάτων τους και στην _____ τους σε παγκόσμια προβλήματα και ανάγκες. Οι δήμοι και οι κοινότητες φροντίζουν να λύνουν _____ της καθημερινής ζωής των ανθρώπων, όπως είναι η ύδρευση, η επισκευή πεζοδρομίων, ο φωτισμός της πόλης, η καθαριότητα κ.ά.

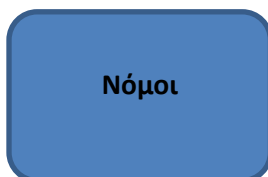
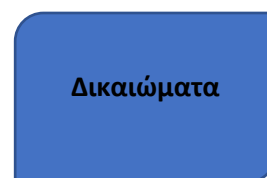
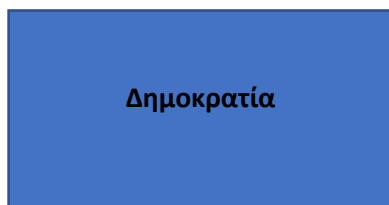
Συζητήστε στην τάξη:

2. Υπάρχουν στη γειτονιά σας σύλλογοι ή ομάδες ανθρώπων που δραστηριοποιούνται ώστε να βελτιώσουν τη γειτονιά;

3. Τι χρειάζεται για να λειτουργήσουν οι ομάδες αυτές σωστά;

Αξιοποιήστε από την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή την Ενότητα την 2η Θεματική Ενότητα «Το άτομο και η πολιτεία».

4. Δημιουργήστε μεγάλες κάρτες με τα παρακάτω σχήματα, τοποθετήστε τα σε ένα χαρτί του μέτρου και δημιουργήστε δίκτυα και σχέσεις μεταξύ τους.

Εργαστήρια Δεξιοτήτων

Ενδιαφέρονται και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη

Εθελοντισμός

Συμβούλιο της Γειτονιάς για την αειφορία (Ευθύνες και υποχρεώσεις)

Εργαστήριο 2

Ημερομηνία: _____

Όνοματεπώνυμο: _____

«Πολίτης»

1. Γνωρίζετε ποιος είπε την παρακάτω φράση;

«Όποιος δεν αναμειγνύεται καθόλου στα
κοινά δεν είναι φιλήσυχος αλλά ανάξιος»

2. Συμφωνείς με την παραπάνω φράση;

3. «Παίρνω θέση»

Η άποψή μου

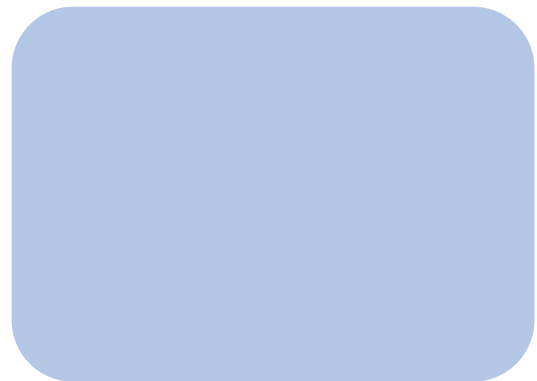
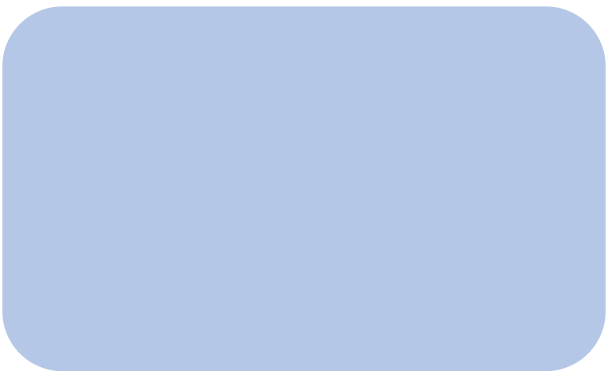

Κάνω πίσω

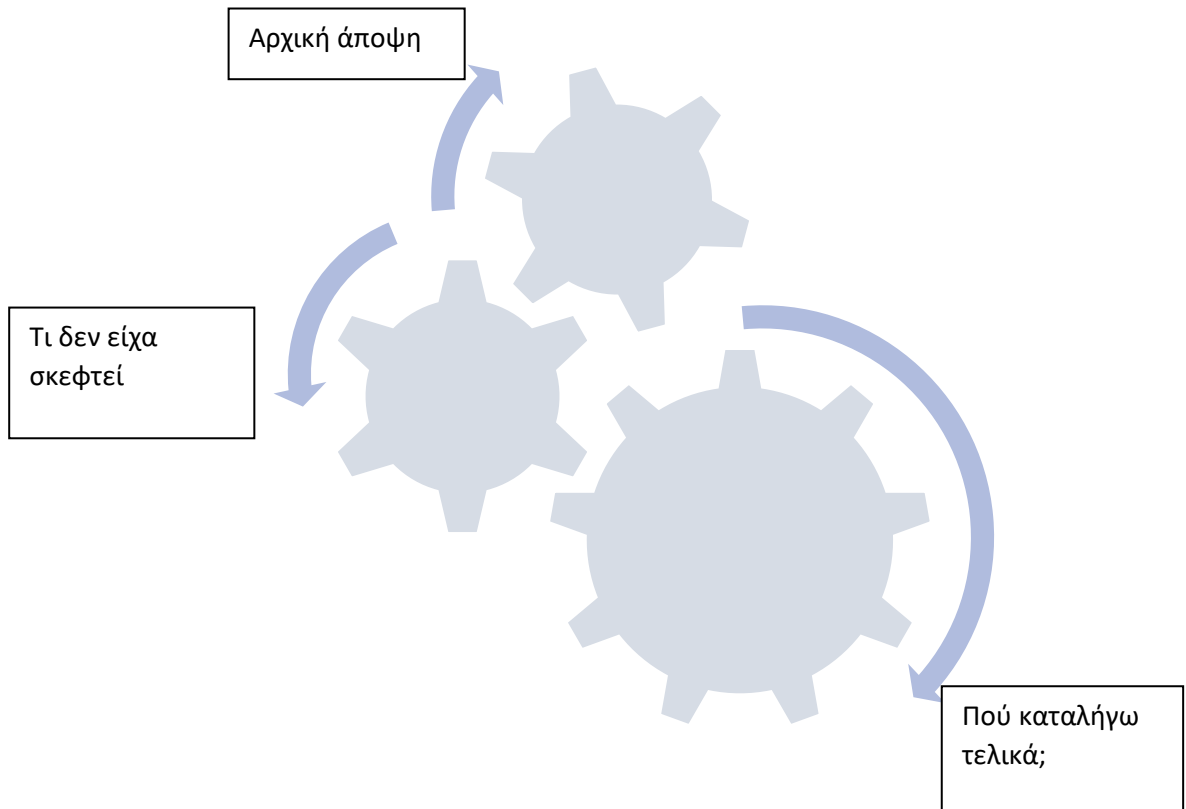
Η άποψη των συμμαθητών μου

7

>

Κοιτώ ξανά

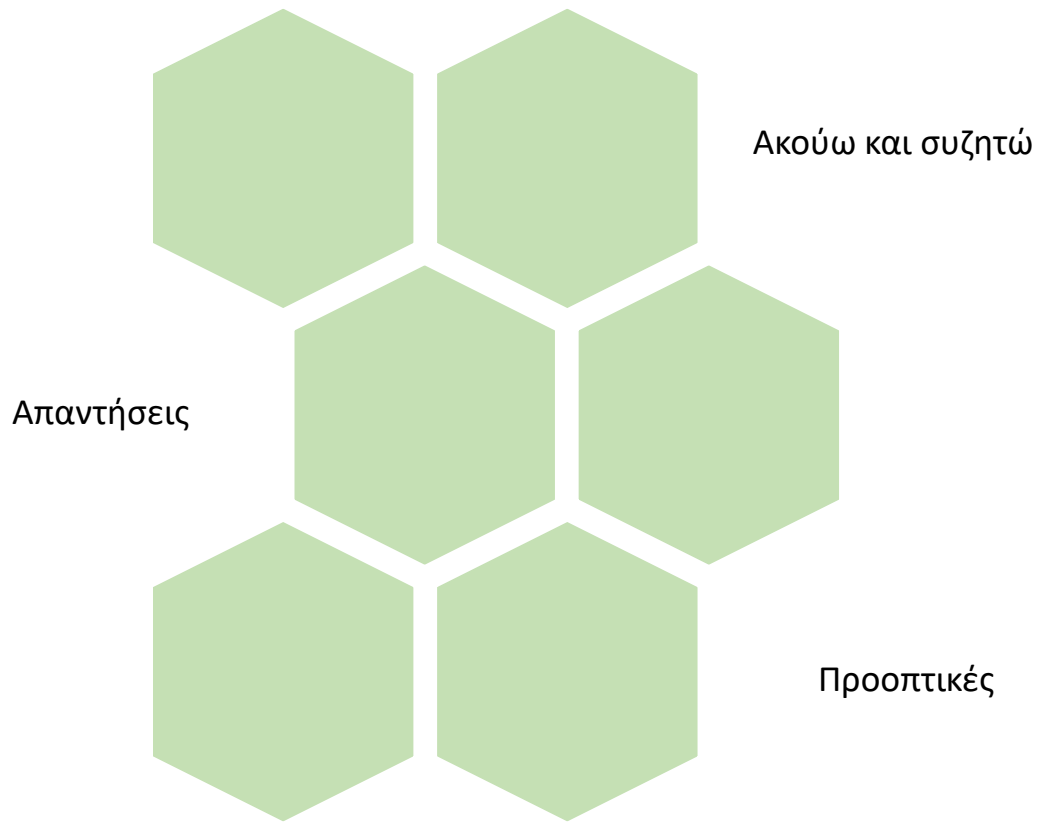

Κοιτώ πέρα

Άλλα διλήμματα που έχω βιώσει

Περιπλέκω

4. Ποιος μπορεί να συμμετάσχει στη λήψη αποφάσεων στην περιοχή σου;

Από εμάς εξαρτάται!

Το πρώτο βήμα είναι η συμμετοχή

---

5. Υπάρχουν ζητήματα στη γειτονιά σας για τα οποία θα μπορούσαν να αναλάβουν δράση οι πολίτες;

---

6. Οργανώστε έναν περίπατο για αργή παρατήρηση της γειτονιάς σας.

Εργαστήρια Δεξιότητων

Ενδιαφέρονται και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη

Εθελοντισμός

Συμβούλιο της Γειτονιάς για την αειφορία (Ευθύνες και υποχρεώσεις)

Εργαστήριο 3

Ημερομηνία: _____

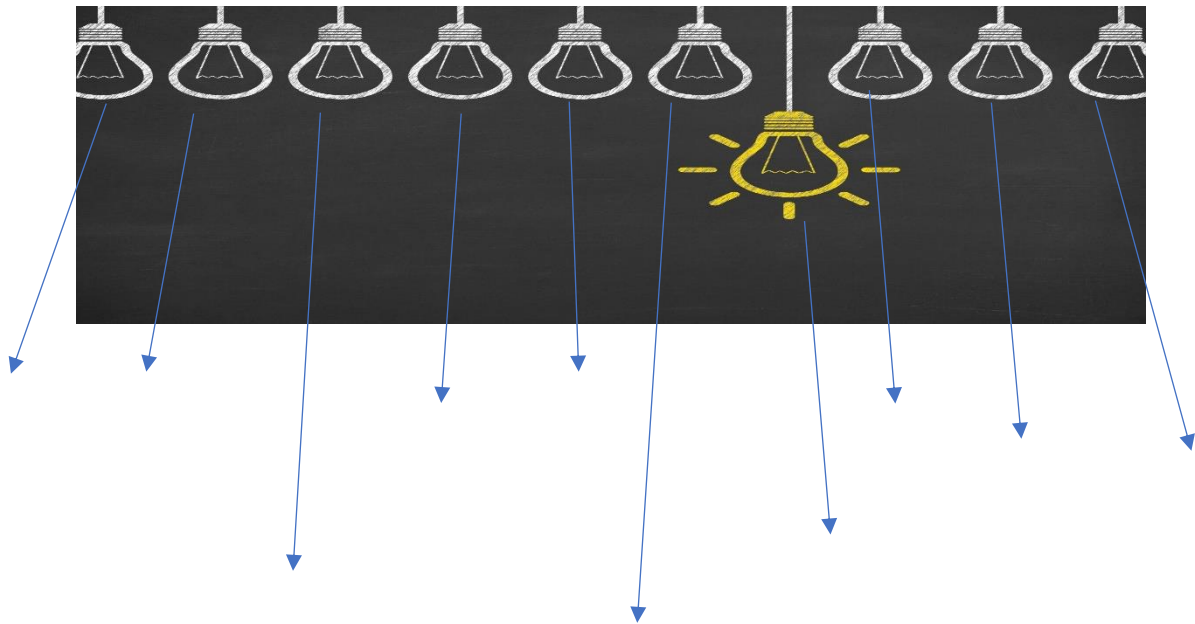
Όνοματεπώνυμο: _____

«Περιήγηση»

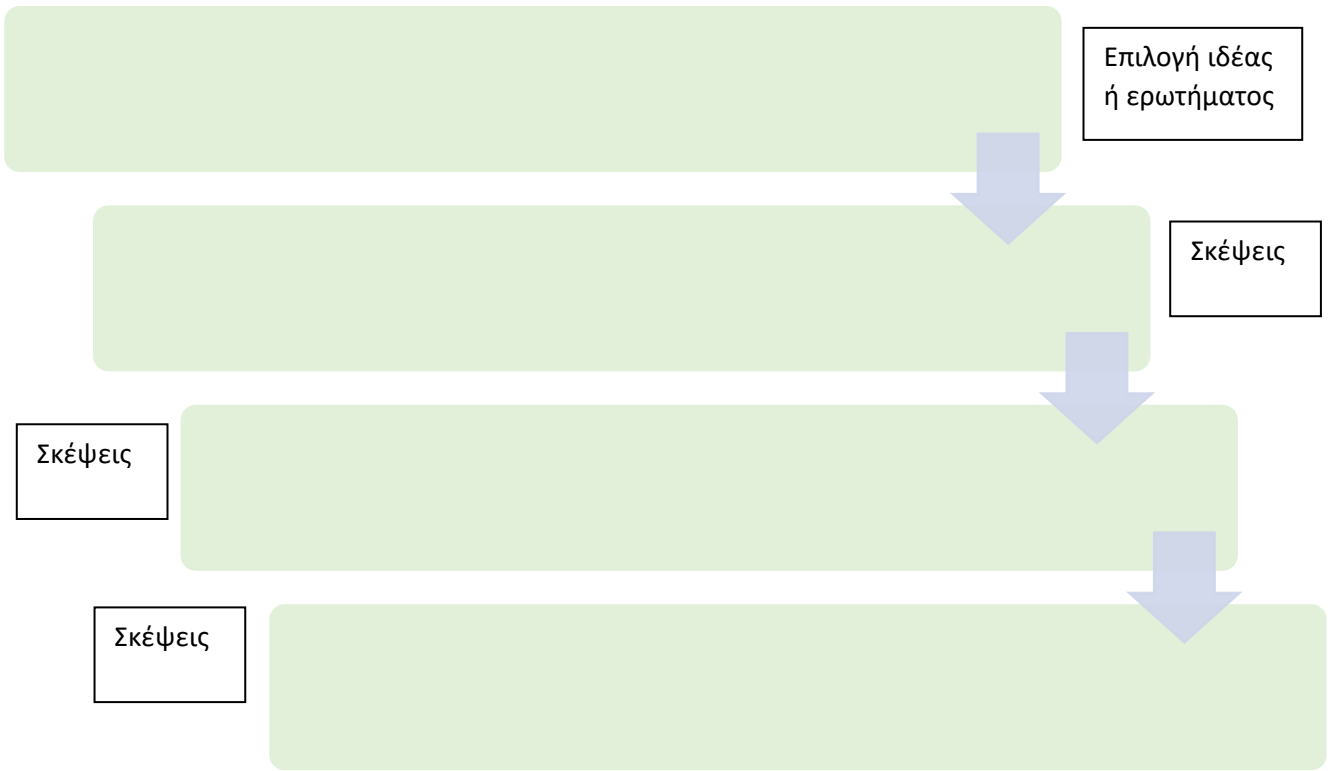
1. «Βλέπω, Σκέφτομαι, Κάνω, Συζητώ»

Τι παρατηρώ;

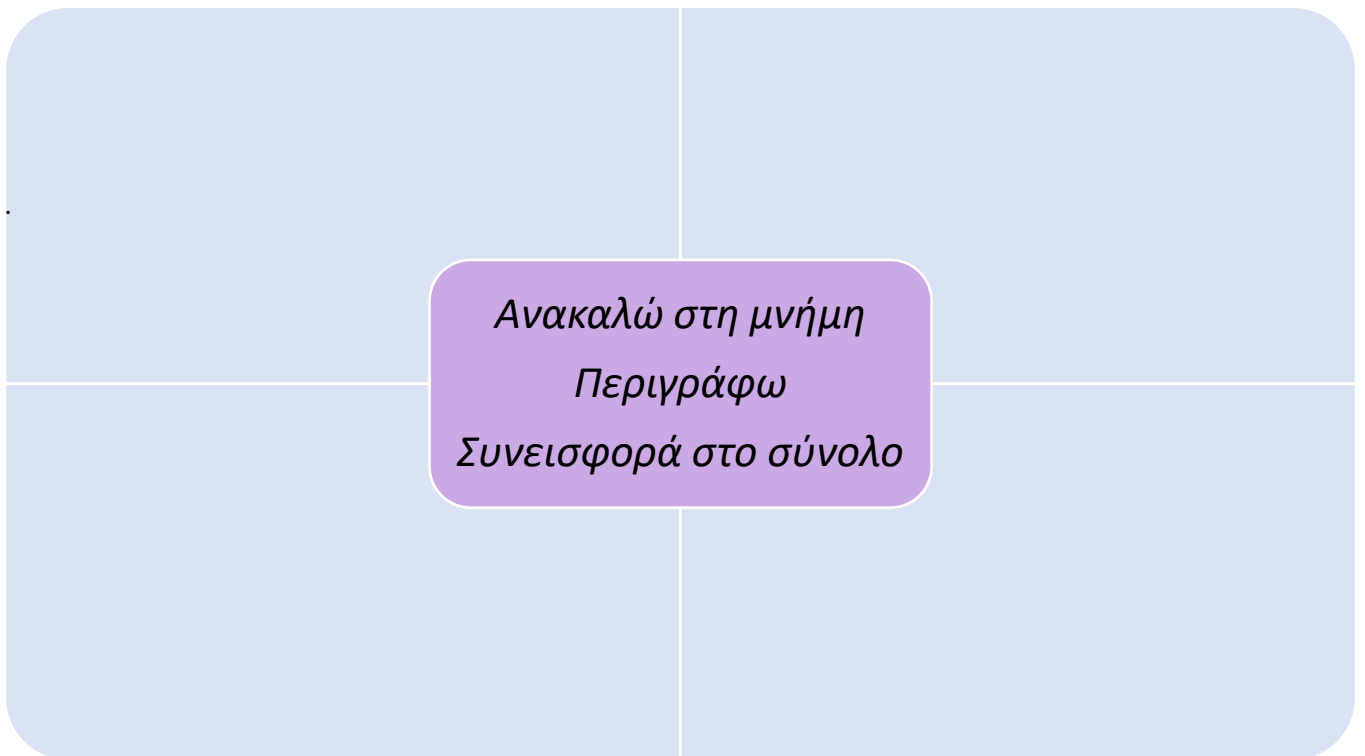
Καταιγισμός Ιδεών

Κάνω

2. «Ονομάζω. Περιγράφω, Πράττω»

Εργαστήρια Δεξιότητων

Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη

Εθελοντισμός

Συμβούλιο της Γειτονιάς για την αειφορία (Ευθύνες και υποχρεώσεις)

Εργαστήριο 4

Ημερομηνία: _____

Όνοματεπώνυμο: _____

«Πρωτοβουλία»

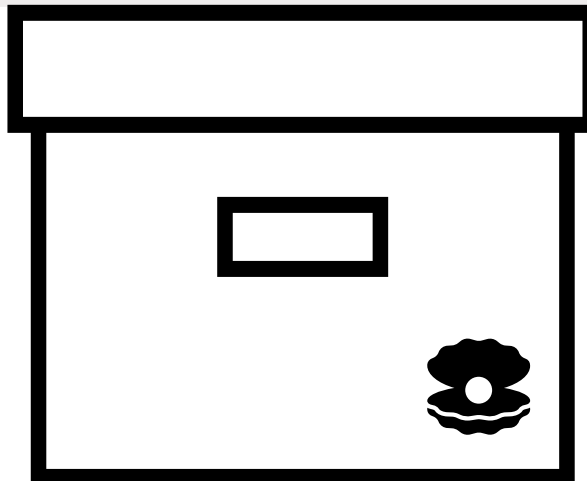
1. «Ισχυρίζομαι, Υποστηρίζω, Ρωτώ»

Ισχυρίζομαι

*Αναπτύσσω
τον
ισχυρισμό*

*Ρωτώ
Ελέγχω*

2. «Περνάω το δέμα»

Εργαστήρια Δεξιοτήτων

Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη

Εθελοντισμός

Συμβούλιο της Γειτονιάς για την αειφορία (Ευθύνες και υποχρεώσεις)

Εργαστήριο 5

Ημερομηνία: _____

Όνοματεπώνυμο: _____

«Αρχιτέκτονες, πολιτικοί μηχανικοί»

Σχέδιο δράσης για τη σύνδεση με την γειτονιά μας

Συζητήστε ανά ομάδες τα παρακάτω θέματα και καταγράψτε τις απαντήσεις

- Πώς θέλετε εσείς να δημιουργήσετε το πάρκο;

- Συζητήστε και καταγράψτε πώς το οραματίζετε και πώς θα αναλάβετε δράση.

Γιατί είναι απαραίτητος ο χώρος πρασίνου;

Τι κοινωνικά, περιβαλλοντικά και από άποψη υγείας οφέλη θα προσφέρει στους κατοίκους;

Τι θα περιλαμβάνει το πάρκο; (Φυτά, δέντρα, υπαίθριο γυμναστήριο, παγκάκια ως σημεία συναντήσεων κ.α.)

Θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτό κι άλλες γειτονιές;

- Προσδιορίστε τουλάχιστον δύο τοπικούς φορείς με στους οποίους θα πρέπει να απευθυνθείτε για την υλοποίηση του σχεδίου σας και να συνεργαστείτε.

Ποιοι φορείς (Δήμος, Βιβλιοθήκη, Σύλλογοι, Εκκλησία κ.α.) θα μπορούσαν να βοηθήσουν και να συμμετέχουν;

- Προσδιορίστε τους στόχους σας.

- Τι μπορεί να παρακινήσει να ασχοληθούν κι άλλοι άνθρωποι με την ιδέα σας;

- Προτείνετε μία δημόσια εκδήλωση ώστε να παρακινήσετε κι άλλους να ασχοληθούν με το θέμα και να αποκομίσουν τα οφέλη του πάρκου που θα δημιουργηθεί.

Εργαστήρια Δεξιοτήτων

Ενδιαφέρονται και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη

Εθελοντισμός

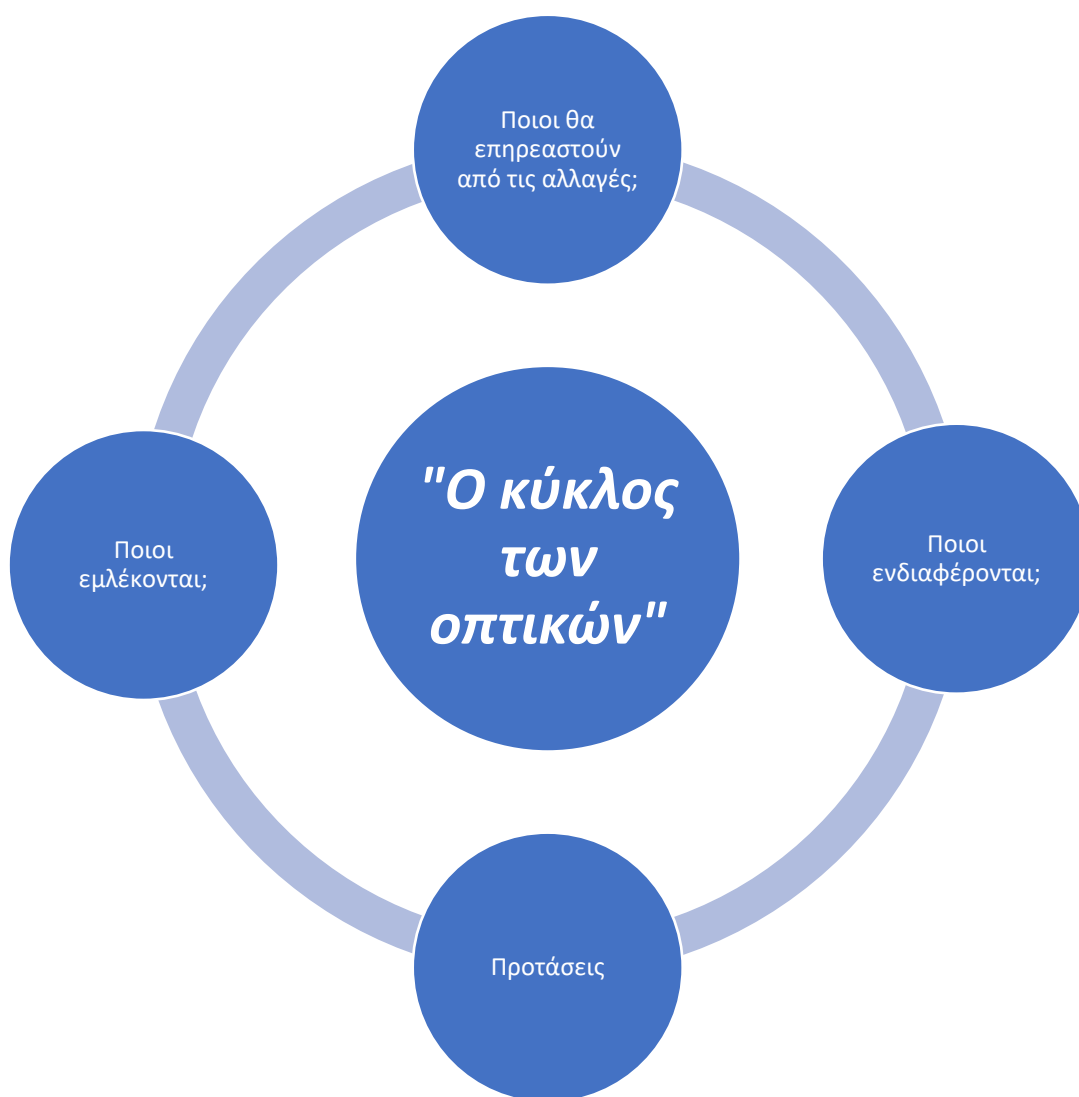
Συμβούλιο της Γειτονιάς για την αειφορία (Ευθύνες και υποχρεώσεις)

Εργαστήριο 6

Ημερομηνία: _____

Όνοματεπώνυμο: _____

«Κύκλοι»

Εργαστήρια Δεξιότητων

Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη

Εθελοντισμός

Συμβούλιο της Γειτονιάς για την αειφορία (Ευθύνες και υποχρεώσεις)

Εργαστήριο 7

Ημερομηνία: _____

Όνοματεπώνυμο: _____

«Απολογισμός»

«Τότε σκεφτόμουν... Τώρα σκέφτομαι...»

Γράψτε ένα σύντομο κείμενο ως απολογισμό για το τι σας πρόσφεραν τα εργαστήρια. Θυμηθείτε πως αλλάξατε κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων και τι οφέλη αποκομίσατε. Μπορείτε επίσης να σχεδιάσετε και να ζωγραφίσετε ό,τι σας εμπνέει.